

ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ УЧЕНИКА (питања и одговори)

1. Питање: Да ли може ученику основне школе коме је изречена васпитно-дисциплинска мера да се изрекне и мера забране одласка на екскурзију?

Одговор:

Законом о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 52/2011, 55/2013 и 35/2015-аутентично тумачење, 68/2015 и 62/2016 - одлука УС, даље: **Закон**) члан 3. став 1. тачка 1) уређено је једнако право и доступност образовања и васпитања без дискриминације и издвајања по основу пола, социјалне, културне, етничке, религијске или друге припадности, месту боравка, односно пребивалишта, материјалног или здравственог стања, тешкоћа и сметњи у развоју и инвалидитета, као и по другим основама.

Одредбама члана 45. ст. 1. и 7. Закона прописано је да је у установи образовања и васпитања (даље: школа) забрањено, између осталог, социјално насиље, под којим се, у смислу Закона, сматра искључивање детета и ученика из групе вршњака и различитих облика социјалних активности установе.

Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање ("Сл. гласник РС", бр. 30/2010 - даље: **Протокол**), уређује се, између осталог, појам социјалног насиља и злостављања, односно да је то понашање којим се искључује дете и ученик из групе вршњака и различитих облика социјалних активности, одвајањем од других, неприхватањем по основу различитости, ускраћивањем информација, изоловањем од заједнице, ускраћивањем задовољавања социјалних потреба.

Према наведеном Протоколу, у школи треба, у циљу превенције насиља, злостављања и занемаривања, да се чине мере и активности којима се ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Протоколом се уређују, између осталог, обавезе и одговорности одељенског старешине и наставника, задаци тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања.

Правилником о програму за остваривање екскурзије у првом и другом циклусу основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 7/2010 - даље: **Правилник**) утврђује се програм за остваривање екскурзије у првом и другом циклусу основног образовања и васпитања.

Према Програму и Упутству за остваривање екскурзија, који су саставни део Правилника, утврђује се да је циљ екскурзије, као облика образовно-васпитног рада, да допринесе остваривању циљева и задатака образовања и васпитања, циљева и задатака наставних предмета, као и непосредно упознавање с појавама и односима у природној и друштвеној средини, с културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима.

Сходно циљу екскурзије, а према Упутству, многа знања, умења и ставове ученици најцелисходнији стичу и развијају кроз активности које се одвијају ван учионице. Екскурзије су зато важан облик рада са ученицима који пружа велике могућности за остваривање бројних задатака образовања и васпитања. Пуни смисао и оправданост постојања екскурзије је управо у њеној трансферној вредности на даљи развој ученикове личности.

Према одредбама члана 115. ст. 1, 3, 5. и 7. Закона, за повреду обавезе, односно забране прописане Законом, ученику, у основној школи, могу да се изрекну мере:

1) за лакшу повреду обавеза ученика, васпитна мера - опомена, укор одељењског старешине или укор одељењског већа, у складу са општим актом школе;

2) за тежу повреду обавеза ученика, васпитно-дисциплинска мера - укор директора и укор наставничког већа;

3) за учињену повреду забране из чл. 44. и 45. Закона, васпитно-дисциплинска мера:

(1) укор директора или укор наставничког већа,

(2) премештај ученика од петог до осмог разреда у другу основну школу на основу одлуке наставничког већа, уз сагласност родитеља, односно старатеља и школе у коју прелази;

Наведене мере могу да се изрекне ученику ако је школа претходно предузела неопходне активности из члана 113. став 1. Закона, односно ако је уз учешће родитеља, односно старатеља ученика, појачала васпитни рад активностима: у оквиру одељенске заједнице, стручним радом одељенског старешине, педагога, психолога, посебних тимова, а када је то неопходно сарађивала са одговарајућим установама социјалне, односно здравствене заштите, све у циљу промене понашања ученика.

Сходно наведеном, нема законског основа да школа изрекне меру којом би се ученику забранио одлазак на екскурзију.

2. Питање: Да ли се изречена васпитна мера опомена (усмена - писмена) на тромесечју уписује у дневник образовно васпитног рада и ђачку књижицу ученика?

Одговор:

Одредбама члана 115. став 1. тачка 1) Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 52/2011, 55/2013, 35/2015 - аутентично тумачење, 68/2015 и 62/2016 - одлука УС,) прописано је да за лакшу повреду обавеза ученика могу да се изрекну мере: васпитна мера - опомена, укор одељенског старешине или укор одељенског већа, у складу са општим актом школе.

Правилником о садржају и начину вођења евиденције и издавању јавних исправа у основној школи ("Службени гласник РС", бр. 55/2006, 51/2007, 67/2008, 39/2011, 82/2012, 8/2013 и 70/2015) и Правилником о евиденцији у средњој школи ("Службени гласник РС", бр. 31/2006, 51/2006, 44/2013 и 55/2014,) прописани су садржај, начин вођења и обрасци евиденције коју води основна школа, односно средња школа.

Према наведеним правилницима основна школа води дневник образовно-васпитног рада - разредну књигу, а средња школа књигу евиденције о образовно-васпитном раду за сваку школску годину, посебно за свако одељење, која садржи, између осталог, евиденцију о успеху у учењу и владању у првом и другом полугодишту.

Важно је напоменути, да је одредбама Правилника о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању ("Службени гласник РС", број 67/2013) и Правилника о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању ("Службени гласник РС", број 82/2015), уређено да на утврђивање закључне оцене из владања, на крају првог и другог полугодишта утичу, између осталог, и изречене васпитне мере за лакше повреде обавезе ученика.

Сходно наведеном, мишљења смо да се васпитне мере, изречене у току полугодишта за лакшу повреду обавезе ученика, уписују у дневник образовно-васпитног рада, односно књигу евиденције образовно-васпитног рада, у одељак "напомена" као и у ђачку књижицу ученика.

У Београду, 25.04.2017. год.

Аутор: Биљана Антић, дипломирани правник